

Gärdslövs kyrka

Lunds stift

Fasad mot söder.

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KRISTINA SIMONSSON, 2018-07-07

jais
arkitekter
—

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Gärdslövs kyrka

Anderslövs församling, Skytts kontrakt, Lunds stift, Gärdslövs socken,
Trelleborg Gärdslov 45:1-husnr 1, Trelleborgs kommun, Skåne län, Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Från söder. Flygfoto: Pär-Martin Hedberg.

Gärdslov ligger på Söderslätt cirka tre mil nordöst om Trelleborg och en och en halv mil från sydkusten. Slättbygden har Sveriges bästa åkerjord. I norra delen av slätten där Gärdslov ligger övergår marken i ett odlat backlandskap med dungar av lövskog. De goda förutsättningarna för odling gjorde området attraktivt redan under förhistorisk tid. Kring 1000-talet, efter befolkningsökning och förbättringar inom jordbruket, skedde en omfattande bybildning. Under 1100-talet bildades socknarna och flera romanska kyrkor byggdes i området, ibland ersatte de en träkyrka. Gärdslövs by omnämns första gången i skriftliga källor år 1334. På Söderslätt är socknarna små och kyrkorna ligger tätt. Byarna var omgivna av

odlingsmark indelad i en mängd smala tegar. Denna struktur behölls fram till enskiftet i början av 1800-talet då landskapet omvandlades. Markerna dikades ut. Jorden sammanfördes i större enheter, byarna splittrades och de flesta av gårdarna flyttades ut från bykärnan. Gärdslöv bestod av cirka ett 30 tal gårdar före enskiftet enligt karta från 1803. Byn hade en samlad nästan rund form med kyrkan i norra delen. Byn låg på den tiden alldeles intill den stora Näsbyholmssjön. Näsbyholms gård vid sjön har anor från 1300-talet. Den första kända ägaren på 1300-talet var far till ärkebiskopen i Lund. Vid reformationen 1536 drogs egendomen in till danska kronan och förlänades till olika adelsmän. Sedan 1700-talet ägs Näsbyholm av släkten von Blixen-Finecke som även varit kyrkans patronus. Näsbyholmssjön dikades ut på 1860-talet och blev en mycket mindre sjö vilket påtagligt förändrade landskapet kring Gärdslöv. I ett statistiskt lexikon från 1870-talet anges att till Näsbyholms slott hörde 108 torp, statarbostäder, två fattighus, tre skolor, en väderkvarn och ett tegelbruk. Dagens Näsbyholm byggdes upp 1955 efter en brand och ligger ett par kilometer från Gärdslöv. På 1840-talet uppfördes ett enkelt fattighus i Gärdslöv av C F von Blixen-Finecke. Prästgården i Gärdslöv uppfördes 1865 av Näsbyholmstegel.

De senaste decennierna har inneburit ökad mekanisering av jordbruket, sammanslagning till större enheter av jorden och minskat behov av arbetskraft i lantbruket. Därmed minskade befolkningen. Idag är Gärdslöv en liten by utan service. Bebyggelsen är gles med några hus och gårdar längs byvägen och Lovisefarmsvägen söder om kyrkan. Den senare vägen är gammal och finns på karta från 1600-talet.

Kyrkan ligger på en liten höjdplatå i ett böljande odlingslandskap med utskiftade gårdar. Kyrkogården är belägen intill byvägen i norra delen av Gärdslöv. I väster, norr och öster omges kyrkogården av jordbruksfält och betesmark. Mot söder gränsar kyrkogården till byvägen och den före detta prästgården i tegel från 1905. Längre söderut ligger före detta skolan samt fattighuset som numera är kulturhus. Nordväst om kyrkan finns en fornlämning i form av en backe som innehållit en borgruin brukad troligen under en relativt kort period 1250-1370. Arkeologiska utgrävningar har hittat bland annat mynt och keramik från 1200-talet och en stor mängd tegel.

Kyrkobyggnaden

Kyrkan uppfördes under den stora kyrkobyggnadsperioden under sent 1100-tal eller 1200-tal i romansk stil och bestod då av ett rektangulärt långhus och smalare, lägre kor. Kyrkan hade likt de flesta romanska kyrkor norr- och sydportal och högt sittande rundbågiga fönster. Kyrkan hade platt innertak eller öppet upp inock. Kyrkan var byggd av gråsten med hörnkedjor av kalksten. Kring fönsteröppningarna fanns räfflat tegel. Förekomsten av tegel tyder på en senare datering av kyrkan än 1100-tal. Långhuset förlängdes västerut under medeltiden, förmodligen redan under 1300-talet.

Den ursprungliga västmuren i långhuset revs vid långhusets förlängning och portalerna flyttades.

Under 1400-talet slogs valv i kyrkan. Vid någon tidpunkt under senmedeltiden byggdes ett vapenhus framför södra portalen. Vapenhuset revs på 1800-talet.

En gravkammare under kyrkan byggdes, eventuellt på 1600-talet, till ägarna på Näsbyholm. Gravkoret försvagade murarna och strävpelare tillkom på östra kormuren för att förstärka den.

Befolkningsökningen gjorde kyrkan för liten och en korsarm mot norr byggdes kring sekelskiftet 1700/1800.

1831 var det visitation av biskop Faxé i Gärdslövs och Önnarps kyrkor. Han tyckte korsarmen fungerade dåligt då den var mycket mörk och församlingen varken såg eller hörde prästen. Han tyckte även att hela kyrkan borde få tunnvalv istället för kryssvalv, ett förslag som inte genomfördes.

1836 förlängdes koret i öster med en sakristia. Strävpelarna blev därmed inbyggda.

1844 revs vapenhuset framför sydportalerna.

1854 byggdes ett torn som ersatte den fristående klockstapeln på kyrkogården. Tornet uppfördes efter ritningar av H.J. Strömberg. Tornets bottenvåning valvslogs. När tornet byggdes revs en del av det tillbyggda långhuset i väster. Ett nytt valv slogs i långhuset.

De nuvarande fönsteröppningarna har troligen tillkommit under 1800-talet.

1903 restaurerades kyrkan och fick nya bänkar och nytt underrede till predikstolen efter ritningar av arkitekt Salomon Sörensen. Nytt golv av kalksten lades.

1961-62 byggdes norra korsarmen om efter ritningar av domkyrkoarkitekt Eiler Græbe. Korsarmen blev bårum och vapenhus. Huvudingången flyttades därmed från tornet till korsarmen. Förmodligen sattes träfönstren in vid denna tidpunkt.

1966 restaurerades gravkoret och kvarlevorna lades i nya kistor.

1983 frilades den romanska sydportalerna. En byggnadsarkeologisk undersökning av murverket gjordes. Sydportalerna är flyttad hit från annan plats i kyrkan.

På 1990-talet byggdes korsarmen om till nuvarande utseende. Bårummet blev mötesrum.

2015 putsades kyrkan om.

Exteriör

Kyrkan består av långhus, rakavslutat kor, en korsarm mot norr och ett torn i väster som ligger i liv med långhuset. Endast långhuset och halva koret är medeltida, övriga delar är tillbyggda under 1800-talet. Långhuset förlängdes under medeltiden. Murarna är vitputsade. Muröppningarna är stora och rundbågiga. Fönstren är mestadels av trä. Taken är täckta av tegel och tornspiran av plåt.

Långhusets ursprungliga del är uppförd med murar av gråsten med hörnkedjor av kalksten. Visst inslag av tegel finns också. De romanska fönstren har haft tegelomfattningar med räfflat tegel. Långhusets förlängning är byggd av tegel. Långhuset är sekundärt förhöjt med tegel och har en tegelutkragning. Korsarmen mot norr är byggd av gråsten och tegel. Koret är byggt av gråsten lagda i jämna skift som avslutas med tegelutkragning. Korets hörnkedja i söder är av kalksten och sandsten. Samtliga murar är spritputsade och vitkalkade. Långhus, kor och korsarmen har en ojämn levande putsyta som avslutas med en tresprångig takgesims. Koret har en skråkantad sockel medan övriga delar saknar sockel. Flera svarta ankarjärn av olika format är synliga på fasaden.

Tornet från 1854-55 är uppfört av tegel. Det har en hög sockel och avsluts med en takgesims av rundbågar, sågtandsskift och utkragande skift. Fasaden på tornets övre del är indelad med lisener i hörnen och däremellan två lisener som delar fasaden i tre indragna nischer. I den mittersta nischen finns dubbla ljudöppningar täckta med brädluckor åt tre väderstreck. Tornets murar är slätare än på de övriga delarna av kyrkan. På tornets norra sida finns en utbyggnad med trapphus till de övre våningarna.

Fasad mot norr.

Fasad mot nordöst.

Kyrkan har fem ingångar. En genom tornet i väster, två i norra korsarmen, en prästingång i sakristian i öster samt en ingång till trapphuset på tornets norrsida. De två ingångarna i korsarmen och prästingången sitter i enkla rundbågiga muröppningar. Pardörrarna i korsarmen är klädda med stående ekpanel.

Prästingången i öster har en enkeldörr med ramverk och fyllningar samt överljus med ett spröjsat lunettfönster. Portalen i väster till tornet består av ett utkragande parti med en trappstegsgavel med rundbågiga blinderingar. Den stickbågiga pardörren sitter i en djup rundbågig nisch. Dörrbladet med stående ekpanel har stora dekorativa beslag.

På långhusets södra sida finns rester av den tidigare romanska sydportalen som frilades 1983. Portalen flyttades hit vid långhusförlängningen enligt den byggnadsarkeologiska undersökningen. Den rundbågiga omfattningen är av kalksten med två figurhuggna kapitäl utformade som lejon. I det västra finns även en "djävul" och en figur i klädedräkt. På insidan finns ett ansikte med öppen mun med ett ansikte i gapet. Kapitälerna är anfrätta av tiden och puts och kalkning döljer detaljer.

Sydportalen.

Fasad mot nordväst.

Fönstren är av olika material men samtliga sitter i rundbågiga öppningar som är putsade likt kyrkan. Långhus och kor har spröjsade gröngråmålade träfönster. Solbänkarna är av målad plåt. Korsarmen har fönster med lackade ekbågar med gultonat blyspröjsat antikglas. Tornet har gjutjärnsfönster med rombisk spröjsning. De sitter i rundbågiga öppningar med två språng. Solbänkarna i tornet är av tegel.

Långhus, kor och korsarm har sadeltak täckta med enkupigt rött taktegel. Koret och korsarmen avslutas med en valmad spets på gavlarna. Tornet har ett flackt tälttak och däröver en åttkantig spira täckt med falsad rödmålad skivlagd plåt. Spiran kröns av ett kors. Avvattningen är av röd plåt.

Interiör

Nuvarande huvudingång är i norra korsarmen. I den inryms vapenhus, mötesrum och förråd. Golvet i korsarmen är belagt med kvadratiska tegelplattor, innertaket är klätt med oljad furupanel och de ojämna väggarna är vitputsade. Ekfönsterna har tonade glas. Korsarmen byggdes om 1962 av Eiler Græbe och hade före ombyggnaden ett tunnvalv. I det rymliga vapenhuset finns målade porträtt av tidigare kyrkoherde och hans hustru, klädhängare samt stolar, bänk och textilförvaring. Till långhuset och till mötesrummet leder rundbågiga pardörrar av ek med ramverk mot vapenhuset och klädda med panel på andra sidan. Kyrkorummet ligger två steg högre än vapenhuset.

Långhuset mot koret i öster.

Kyrkorummet består av tornrum, långhus och kor. Tornrummet är en integrerad del av långhuset. Ett litet vindfång med dörrar av ramverk och fyllningar finns framför torningången. Öppna bänkar står på ömse sidor om mittgången i långhuset. Bänkarna går ut till ytterväggarna. Väggarna och valven är slätputsade och vitfärgade. Golvet är belagt med kalkstensplattor, i mittgången täckt med en lång röd gångmatta. Under bänkarna ligger obehandlat brädgolv.

Höga rundbågiga spröjsade träfönster ger ljus åt rummet.

Predikstolen står i sydöst i långhuset och framför den dopfunten och en brudbänk. Två rökelsekar hänger på väggen i långhuset. Orgeln är placerad på golvet i nordöst i långhuset.

Långhuset är välvt med tre vita kryssribbvalv, tornrum och kor med vardera ett valv. Långhusets västligaste valv och tornvalvet slogs 1854 medan de andra valven är från 1400-talet. Gördel- och sköldbågar med föjdskipt är spetsbågiga. Valven vilar på tresprångiga pilastrar med kragband. Ribborna har fyrkantigt tvärsnitt. Från taket hänger mässingskronor. Det är stor skillnad på de släta valven från 1854 och de mer toppiga, ojämna valven från 1400-talet. Vita dragstag sitter mellan ytterväggarna.

Långhuset mot väster.

Mötesrum i norra korsarmen.

Koret är upphöjt med tre steg av granit. Triumfbågen mellan långhus och kor är rundbågig och smal. Framför den hänger ett triumfkrucifix på ett dragstag. Golvet är belagt med röd och grå kalksten och koret är välvt med ett kryssribbvalv. Koret upptas av altarordningen med altarring, altare och altaruppsats.

Bakom altaruppsatsen finns den tillbyggda sakristian med brädgolv, putsade väggar och platt tak. I sakristian står klädskap och skrivbord.

Nergången till gravkoret är genom en trälucka i golvet täckt med matta framför kortrappan. I gravkoret vilar stoftet efter fem personer från Näsbyholm. Gravkoret är inte besökt.

På tornets norra fasad finns ingången till tornets övre våning och vindarna.

En tegeltrappa leder till vinden över kyrkorummet. Valven av halvstenstegel är inte isolerade. 1400-talsvalven har en toppigare form än de från 1800-talet. På vinden syns hur gråstensväggarna är förhöjda med tegel. Taklaget över långhuset består av sparrar, hanband, stödben och tassar. Sammanfogningen är halvt i halvt och med dymlingar. Flera takstolar är förstärkta med brädor. Underbrädningen är av spontade brädor. En brant trätrappa leder till klockvåningen där klockbocken står med två klockor. Spånplattor ligger ovanpå brädorna på golvet, tegelväggarna är tunt putsade. Dubbla ljudöppningar finns i tre väderstreck. Det är öppet upp inock.

Inredning och inventarier

Altaret från 1800-talet är rektangulärt med ramverk och fyllningar av svartmålat trä.

Altaruppsatsen av målat snidat trä är från slutet av 1600-talet. Altartavlan med motivet ”Herdarnas tillbedjan” i dova färger inköptes i Rom 1903 av kyrkans dåvarande patronus Fredrik von Blixen-Finecke. Enligt inventarieförteckningen är målningen från mitten av 1600-talet. Den omges av en snidad ram med bladverk och vid sidorna kolonner med korintiska kapitäl. Den utsirade arkitraven är krönt av två voluter och i mitten står Kristus med segerfanan.

Dopfunten av sandsten är samtida med kyrkans uppförande. Kvadratisk bas. Kvadratisk konisk cuppa med inhuggna kolonnetter i hörnen. Varje sida har två arkadbågar men är olika utformad inom arkadbågarna med träd, blommor, sol och måne. Enligt Tynells gruppering tillhör dopfunten Munkarpsgruppen. Dessa kännetecknas av de är fyrkantiga, har rundstavar i hörnen och ett eller två rundbågsfält på sidorna. Det finns ett 25-tal dopfuntar i sydvästra Skåne som hänförs till denna grupp.

Predikstolen med baldakin från 1600-talet är av rikt snidat bemålat trä. Trappan tillkom på 1800-talet. Korgens bas och undersida nygjordes i gammal stil 1902 efter förslag av Salomon Sörensen. Korgens sidor har reliefer av Jesus och evangelisterna Matteus, Markus, Lukas och Johannes. Sidorna avdelas i hörnen av snidade kvinnor och fruktornament. Baldakinen kröns bland annat av basunbläsande änglar.

Altarringen av trä är från 1800-talet med halvcirkelformad plan. Räcke av figursågade balusterdockor av vitmålade brädor. Överliggare och knäfall är klädda med röd sammet.

Dopfunt.

Predikstol.

Altaruppsats.

Bänkinredningen är öppen och tillkom efter Salomon Sörensens ritningar 1902. Gavlarna dekoreras av en räfflad pilaster med bas och kapitäl och avslutas uppåt med

ett triangulärt parti med en blomma i relief. Framskärmarna är uppbyggda av ramverk och fyllningar. Målade ljusgrå.

Orgeln är byggd 1961 av A Mårtensson, Lund. Fasaden är i ek och det finns stängningsbara luckor framför orgelpiporna. Ett piano kompletterar orgeln.

Klocka 1 av malm är gjuten 1739 av Andreas Wetterholtz. Inskription, växtbårder, änglar och figurer pryder klockan. *Klocka 2* av malm är gjuten 1953 av M&E Ohlsson i Ystad. Inskriptioner pryder klockan.

Övrigt

Krucifix med figur från andra hälften av 1200-talet. Korset är däremot sen- eller eftermedeltida. Bemålningen är inte medeltida. Krucifixet har ursprungligen funnits i Önnarps medeltidskyrka som revs 1863. Jesus med lutande huvud och törnekrona, smala armar och ben.

Krucifix från 1200-talets första hälft från Gärdslöv som förvaras på Lunds historiska museum. På bröstkorgen finns ett cirkelrunt hål som förmodligen varit relikgömma. *Två Rökelsekar*, enligt inventarieförteckning från 1200-tal och 1400-tal.

Kyrkogården

Historia

Den äldsta delen av kyrkogården närmast kyrkan etablerades under medeltiden. Medeltida kyrkogårdar anses allmänt ha varit inhägnade, betade ängar, som även fungerade för profana ändamål. Gravarna utformades ofta som små kullar med träkors. Under andra hälften av 1800-talet omgestaltades ett stort antal kyrkogårdar i Skåne då de fick stramare planlösningar med gångar och kvarter och omgärdade gravplatser.

Gärdslövs kyrkogård var på karta från 1803 liten, mångkantig och oregelbunden. I väster avslutades kyrkogården intill kyrkväggen. Kyrkogården har förmodligen utökats under 1800-talet.

1953 utökades med ett stort område i öster som planerades med gravplatser längs rygghäckar.

På 2010-talet byggdes stödmuren av betong längs vägen.

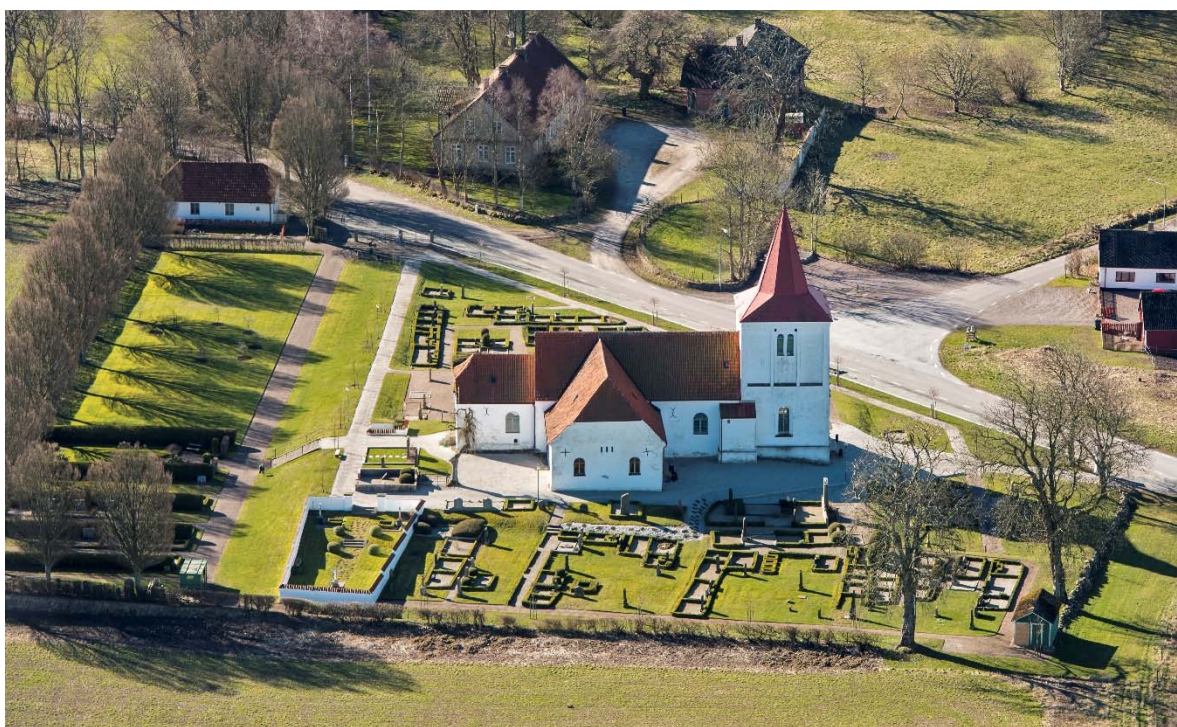
Beskrivning

Kyrkogården har en rektangulär form norr om kyrkan och triangulär form söderut.

Kyrkogården omges i norr av en kallmurad stengårdsgård som är en stödmur mot den lägre omgivningen. Ovanpå växer en blandhäck. Längs vägen avgränsar en stödmur av

betong snart överväxt med vildvin. Nyplanterade rönnar växer i norr och längs vägen. Den lägre östra utvidgningen från 1953 omges av en trädkrans av pyramidavenbok och en häck av avenbok.

Kyrkan ligger på en höjd och nivåskillnaderna på kyrkogården tas upp med grässlänter, två mot söder och en i öster. I väster finns en smidesgrind mellan murade grindstolpar dekorerade med tandsnitt som på kyrktornet och med pyramidtak. Två stora kastanjer markerar ingången. Även från kyrkans parkering i sydöstra hörnet finns grindar.

Från norr. Flygfoto: Pär-Martin Hedberg.

Kyrkan omges av enstensättning med kullersten och därutöver av singel. Gravarna är belagda med singel och omges av buxbomshäckar. Enstaka gravplatser har stenomfattning eller smidesräcke. Stenarna är högre blandat med lägre horisontella nyare stenar. Kyrkogården är glest belagd. Flera gravstenar är borttagna och marken är istället grässådd. Lantbrukaren är den vanligaste titeln men här finns även arbetaren, gårdsdrängen, skogvaktaren, sadelmakaren, smedmästaren och medaljören. Nordöst om kyrkan har släkten von Blixen-Finecke en gravplats omgiven av en vitputsad mur avtäckt med tegelpannor. Gravstenarna är infällda i muren. Här vilar bland annat Bror Fredrik von Blixen-Finecke som är född på Näsbyholm. Han var i sitt första äktenskap gift med författaren Karen Blixen. De bodde i Kenya vilket är skildrat både i böcker och i filmen "Mitt Afrika".

Utökningen i öster från 1953 ligger betydligt lägre än den äldre kyrkogården och avdelas med en grässlänt och en lång stentrappa. Här är gravstenarna placerade längs

rygghäckar av tuja. Gravplatserna omges av buxbom. På denna del finns även minneslunden med ett sorgeträd med hängande grenar. Största delen av utvidgningen är grässådd utan gravplatser.

Byggnader på kyrkogården

Inga byggnader förutom kyrkan finns på kyrkogården. En ekonomibyggnad från 1993 ligger strax utanför muren i sydöstra hörnet. Fasaden är vitputsad och sadeltaket är täckt med tegelpannor.

Kulturhistorisk karaktärisering för Gärdslövs kyrkoanläggning

Gärdslövs by ligger vackert och lantligt i ett backigt lantbrukslandskap med utskiftade gårdar och träddungar. Landskapet är präglat av enskiftet då markerna dikades ut och byarna splittrades. I byn finns före detta prästgård, skola och fattighuset kvar längs byvägen.

Kyrkogården ligger på en höjd och har flera grässlänter för att ta upp nivåskillnaderna. Kyrkogården karaktäriseras mestadels av sent 1800-talsideal med singeltäckta gravplatser omgivna av buxbom enligt typiskt sydsåskiskt kyrkogårdsmönster. Många bortflyttade stenar ger kyrkogården ett glest intryck med flera grässådda partier. Den utvidgade delen har modernistiskt efterkrigsideal med rygghäckar av tuja. Kyrkogårdens grind, gråstensmur och ståtliga kastanjer vid ingången är betydelsefulla. Den omgärdade gravplatsen till Näsbyholm minner om godsets betydelse. Av personhistoriskt intresse är B.F. von Blixen-Finecke som var gift med författaren Karen Blixen.

Kyrkan präglas av medeltid och framför allt 1800-talet.

Kyrkan är ursprungligen en romansk kyrka med långhus och lägre kor byggd i gråsten och hörnkedjor av kalksten. På 1400-talet förlängdes långhuset västerut och portalerna flyttades då. Ett 70 tal kyrkor i Skåne utvidgades västerut redan under medeltiden. En korsarm byggdes till i norr och koret förlängdes under 1800-talet. Tornet byggdes 1854. Medeltida murar finns alltså kvar i långhuset och halva koret. Den romanska sydportalen med huggna lejonkapitel är frilagd. Portalen sitter inte på sin ursprungliga plats men har värde genom sin ålder och sin bearbetning.

Kyrkans ojämna gråstensmurar är putsade så att den ålderdomliga karaktären med stenens struktur framträder. Kyrkans exteriör är i stort kvar sedan 1800-talets tillbyggnader men kyrkans träfönster och dörrar är förmodligen från Græbes renovering 1954.

Tornets slätare yta skiljer sig från den övriga kyrkan. Tornet dekoreras av lisener.

Fram till mitten av 1800-talet fanns en förordning att inte bygga tornspiror något som då återigen tilläts, tack vare införandet av åskledare.

Det ljusa kyrkorummet karaktäriseras av sina vita valv, spröjsade träfönster och en öppen nygotisk bänkinredning målad ljusgrå. Valven skiljer sig mycket åt mellan de släta 1800-talsvalven och de typiska 1400-talsvalven med toppiga valvkappor och en varierad ojämn yta där valvens ålder syns på ribbor, pilastrar och kappor. Golvet av kalksten döljs tyvärr av en röd gångmatta, bättre att visa kalkstenen. Kyrkorummet innehåller flera tidsskikt. Den välbearbetade fyrkantiga dopfunten med huggna reliefer är kyrkans äldsta inventarium. Predikstolen med baldakin är rikt snidad av ek från 1600-talet, dock med nygjort underrede. I kyrkan finns två medeltida rökelsekar som minner om den katolska tiden. Rökelsekar finns kvar i några kyrkor men flera finns på museum. Lunds historiska museum har 38 bevarade rökelsekar.

Kyrkan har ett krucifix från andra hälften av 1200-talet som kommer från Önnarps kyrka. I de tidigromanska krucifixen skildras den triumferande Jesus med kungakrona och parallella fötter. Under 1200-talet ändras uttrycket till den lidande Jesus med böjt huvud och törnekrona samt korslagda fötter. Det finns ett 50-tal bevarade skulpturer från denna tid i Skåne.

Gräbes renovering av norra korsarmen har vackert tegelgolv. Korsarmen skiljer ut sig från kyrkorummet genom att tak, dörrar och fönster är trärena.

Att tänka på

- Kyrkan ligger i ett böljande jordbrukslandskap med skogsdungar präglad av enskiftet. Före detta prästgården ligger nära kyrkogården.
- Kyrkogården har gles karaktär av förra sekelskiftet. Kvarvarande stenar bör stå kvar och gravplatser bör inte läggas igen med gräs. Kyrkans anknytning till Näsbyholm märks med flera gravplatser.
- Kyrkan har medeltida murverk med romansk portal samt 1800-tals torn och korsarm.
- Kyrkans interiör har medeltida valv. Bland inredning märks den medeltida dopfunten med reliefer och den rikt snidade predikstolen.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap kulturmiljölagen. Tillkommen före utgången av år 1939. Omfattas av tillståndsplikt 4 kap. 3§.

Kyrkogården ligger inom Riksintresse för naturvård, N87: Backlandskapet söder om Romelåsen samt inom Riksintresse för rörligt friluftsliv, 4:2: Sjö och åslandskapet vid Romelåsen i Skåne. Anläggningen ligger dessutom inom av länsstyrelsen utsedd

särskilt värdefull kulturmiljö, Svaneholm-Skurup-Stjärneholm.

Kyrkogården ligger inom reg. fornlämning Gärdslov 45:1 som utgör den ungefärliga utsträckningen av bytomten enligt storskifteskarta från 1754. Fornlämningar skyddas enl. 2 kap. kulturmiljölagen.

Källor och litteratur

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, 2015

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008

Skånska kyrkor, Skånes Hembygdsförbund årsbok 1997

Gärdslovs kyrka, Underhållsplan, 2016-02-10, Barup & Edström Arkitektkontor

Gärdslovs kyrka, Erik Mårtensson, 1989

Byggnadsarkeologisk undersökning, Andersson, Cronvall 1984-01-20, Regionmuseet

Kyrkorivningar och kyrkobyggen i Skåne 1812-1912, Siegrun Fernlund, 1982

Det medeltida Skåne, Peter Carelli, 2007

Skånes medeltida dopfuntar, Lars Tynell, 1913-1921

Den medeltida träskulpturen i Skåne. En bilddokumentation, Lena Liepe 1995

<http://enjoysweden.se/object/nasbyholm-slott/>

<http://runeberg.org/hgsl/5/0298.html>

Övriga uppgifter

Denna rapport om Gärdslovs kyrka, Skytts kontrakt, har upprättats av:

Kristina Simonsson, Arkitekt SAR/MSA, (rapportförfattare, inventering och foto)

Karl Johan Kember (granskning),

Arkitekt SAR/MSA, Certifierad sakkunnig avseende kulturvården

JAIS arkitekter AB, Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg, 042-14 92 30, www.jais.se

Inventeringsdatum: 2018-06-26

Färdigställd rapport: 2018-07-07

Gärdslövs kyrka - byggnadsbeskrivning

Stomme:	Murverk-natursten Murverk-tegel
Fasadmaterial:	Puts-slät Puts-sprit
Fasadkulör:	Vit
Takform:	Sadeltak Sadeltak med valmad spets Tälttak Spira
Taktäckningsmaterial:	Takpannor-lertegel-enkupiga Plåt-falsad, förskjutna hakfalsar
Byggnadsdel:	Torn-väster Långhus Korsarm-norr Kor-öster-smalare-rakt